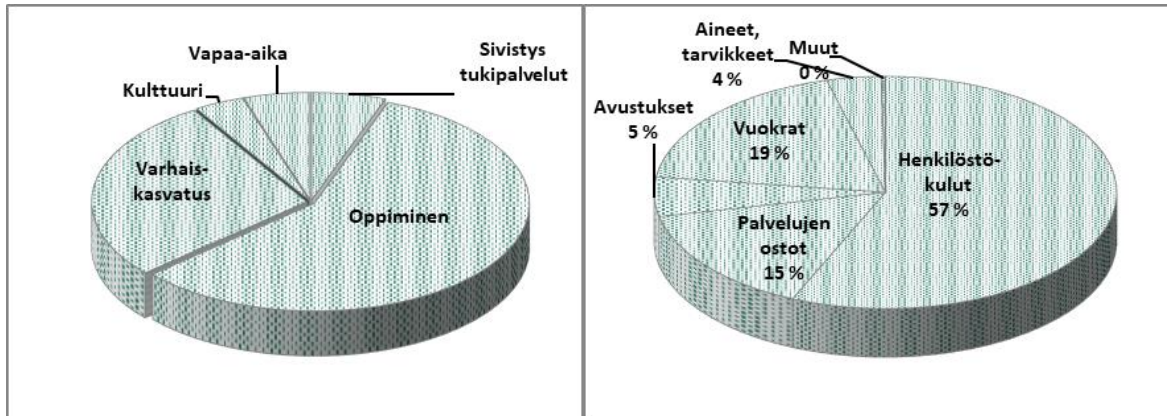

SIVISTYS

Toimialue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Virpi Lehmusvaara

Toimintakulujen jakautuminen palvelualueittain

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

SIVISTYS

	(1000 €)		MTA	TP 2020	MTA	TA	MTA	Muutos %
	TP 2019	TA 2020	v.2020		poikkeama	TOT %	TOT %	
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	7 530	7 105	9 777	9 856				
Maksutuotot	4 167	4 307	4 307	3 134				
Tuet ja avustukset	1 232	139	139	1 173				
Muut toimintatuotot	568	424	424	376				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	13 497	11 974	14 646	14 538	108	121,4	99,3	7,7
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-44 966	-45 599	-45 599	-45 499				
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-9 038	-9 701	-9 361	-8 797				
Muut henkilösivukulut	-1 352	-1 778	-1 778	-1 493				
Palvelujen ostot	-14 749	-13 772	-15 425	-15 098				
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-3 717	-4 144	-4 144	-3 702				
Avustukset	-5 357	-5 521	-5 521	-5 329				
Vuokrat	-18 382	-18 619	-18 606	-18 639				
Muut toimintakulut	-296	-289	-289	-60				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-97 857	-99 423	-100 723	-98 616	-2 107	99,2	97,9	0,8
TOIMINTAKATE, S*	-84 360	-87 449	-86 077	-84 078	-1 999	96,1	97,7	-0,3

S* = Sitova taso

TOIMINNAN KUVAUS

Toimialueen toimielimet:

- kasvatus- ja sivistyslautakunta
- kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Toimialueen palvelualueet:

- varhaiskasvatus
- oppiminen
- kulttuuri
- vapaa-aika
- sivistyksen tukipalvelut
- ruokapalvelut (yksikkö)

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan sivistyksen toimialue luo pohjan elinikäiselle oppimiselle ja kehittymiselle sekä hyvälle elämälle. Toimialue tarjoaa mielenkiintoisia mahdollisuuksia oppimiseen, henkiseen kasvuun, yhdessä oloon, taiteesta nauttimiseen ja tuottamiseen sekä vapaa-aikaan ja liikunnallisiin elämyksiin. Edistämme yhdessä aktiivista elämäntapaa, yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta, osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä.

Olennaiset tapahtumat toimialueella

Sivistyksen toimialueen toimintaa ja kehittämistä ohjaavat Tuusulan kuntastrategia, valtuustokaudelle asetetut tavoitteet ja toimialueella laaditut kehittämissuunnitelmat, toimialan keskeinen lainsäädäntö ja normitasoinen ohjaus (opetussuunnitelmat ja varhaiskasvatussuunnitelmat) sekä keskeiset kansalliset, alueelliset ja kunnan omat kehittämishankkeet.

Keskeisimpiä kohteina olivat Tuusulan vuoden 2020 asuntomessujen valmistelu, palveluverkko-työn eteneminen kaikilla palvelualueilla, opetussuunnitelmatyön eteneminen erityisesti lukion opetussuunnitelman ja perusopetuksen arvioinnin kehittämisen osalta, varhaiskasvatuksen laadun arviointi sekä uuden hallitusohjelman tavoitteiden valmistautuminen esimerkiksi oppivelvollisuuden laajentaminen ja yhteistyö Keski-Uudenmaan soten (Keusote kanssa). Huolimatta koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilasta, joka vaikutti lähes koko vuoden 2021, saavutimme meille asetetut tavoitteet hyvin.

Sivistystoimessa päivitettiin lapsi- ja oppilasennusteet päivittyneen väestöennusteen myötä kesällä 2020. Talousarvion 2021 laadintaa varten on tehty erilaisia laskelmia palveluverkkoon. Tätä yhteistyötä tehtiin myös Inspiran Oy:n kanssa ja laskelmat on esitetty osana Tuusulan kunnan kasvun ja talouden hallintaohjelmaa. Tuusulan kunnan palveluverkkosuunnitelma, joka koostuu pääosin Sivistyksen toimialueen palveluverkosta, päivitettiin joulukuussa 2020. Koronatilanne on kuitenkin vaikuttanut varhaiskasvatuksen, opetuksen, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toimintatuottoihin ja laajasti toimialueen palveluiden järjestämiseen.

Maailmanlaajuinen ja valtakunnallinen poikkeustilanne Koronaviruksen vuoksi 18.3.2020-31.12.2020. Koronan vaikutukset Tuusulan palveluihin

Tilanne 18.3.2020-31.7.2020

Valtioneuvosto linjasi toimista varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen koronaviruksen leviämisen estämiseksi. Linjauksilla turvattiin varhaiskasvatus ja opetus sekä tutkintojen suorittaminen ja opiskelijavalinnat koronavirustilanteen jatkuessa.

Varhaiskasvatuksen toimintayksiköt ja niiden yhteydessä järjestettävä esiopetus päätettiin pitää toiminnassa. Tällä toimella turvattiin yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisten alojen henkilöstön lasten pääsy varhaiskasvatukseen ja mahdollistettiin vanhempien työssäkäynti. Valtioneuvosto vahvasti suositti, että lasta hoidetaan kotona, jos siihen on mahdollisuus. Tuusulassa varhaiskasvatukseen poikkeustilanteessa maalisi- ja toukokuussa osallistui päivittäin noin 300-600 lasta. Kaikki päiväkodit ovat olleet toiminnassa sekä perhepäivähoito järjestetty sitä tarvitseville koko pandemian ajan. Varhaiskasvatuksen henkilöstöä ohjattiin vaihtoehtoisin tehtäviin ja sekä pitämään kertyneitä lomapäiviä kevään 2020 aikana. Osa varhaiskasvatuksen henkilökunnasta osallistui +70-vuotiaiden auttamistyöhön.

Koulujen tilat suljettiin ensin 13.4.2020 saakka ja lähiopetus niissä keskeytettiin. Valtioneuvosto jatkoi päätöstä vielä niin, että koulutilat pidettiin suljettuna 13.5.2020 saakka. Opetus ja ohjaus järjestettiin poikkeuksellisin opetusjärjestelyin. Kouluissa tehtiin tarvittavat päätökset oppilaskohtaisista erityisjärjestelyistä. Poikkeuksena kouluissa järjestettiin esiopetus sekä perusopetuksen 1 - 3 luokkien lähiopetus ja erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden lähiopetus sitä tarvitseville. Valtioneuvosto kuitenkin suositti, että näidenkin oppilasryhmien oppilaat olisivat ensisijaisesti kotona osallistuen etäopetukseen. Tuusulassa oli noin 200 oppilasta lähiopetuksen piirissä ja toiset ovat osallistuneet opetukseen kotoaan käsin. Lähiopetuksen järjestämiskaikat olivat ajalla 23.3.2020-13.5.2020:

- Jokelan yläkoulu
- Lepolan koulu, jonne myös Kolsan oppilaat
- Pertun koulu, jonne myös Vanhankylän oppilaat
- Kellokosken koulu, jonne myös Linjamäen oppilaat
- Kirkonkylän koulu, jonne myös Tuomalan oppilaat
- Hyökkälän koulu, jonne myös Hyrylän oppilaat
- Mikkolan koulu
- Riihikallion koulu
- Vaunukankaan koulu, jonne myös Nahkelan oppilaat
- Paijalan koulu, jonne myös Rusutjärven oppilaat
- Ruotsinkylän koulu, jonne myös Klemetskogin oppilaat
- Kalliomaan koulu

Jokaiselta koululta, joissa lähiopetusta ei enää järjestetty, tuli mukaan oppilaille tuttua henkilöstöä. Keskitetyissä kouluissa huomioitiin oppilaiden terveys ja hyvinvointi rajoittamalla oppilasryhmien koko 10 oppilaaseen. Lisäksi oppilasryhmät työskentelevät toisistaan erillään ja myös ruokailivat sekä pitivät taukonsa erillään. Etäopetuksen aikana opiskeluhuollon palvelut olivat oppilaiden ja heidän huoltajien käytettävissä. Palveluja tarjottiin pääsääntöisesti etäyhteyksin.

Järjestimme poikkeusolojen alkaessa etäopetuksen koulutukset huoltajille, oppilaille ja henkilöstölle. Koulutukset jatkuivat päivittäin kello 17.00 huoltajille ja oppilaille torstaihin 26.3.2020 asti.

Lukioiden, taiteen perusopetuksen sekä kansalaisopistojen ja muun vapaan sivistystyön tilat suljettiin 13.5.2020 saakka ja lähiopetus niissä keskeytettiin. Opetus ja ohjaus järjestettiin mahdollisimman laajalti vaihtoehtoisilla tavoilla, muun muassa etäopiskelua, erilaisia digitaalisia oppimisympäristöjä ja -ratkaisuja sekä tarvittaessa itsenäistä opiskelua hyödyntäen. Lukio-opetus järjestettiin etäopetuksena. Ylioppilaskirjoitukset saatiin järjestettyä viikon 13 aikana. Kirjoitusten aikaa lyhennettiin. Ylioppilaat osallistuivat kirjoituksiin jokaisella Tuusulan lukion toimipisteessä. Tuusulan kuvataidekoulu siirtyi etäopetukseen ja jakoi poikkeusolojen aikana oppilaille myös tarvittavia materiaaleja. Tuusulan opisto on siirtynyt etäopetukseen siihen soveltuviin kursseihin.

Koronaviruksen vuoksi kevätlukukaudella Hyrylän koulukeskuksen oppilaita, Klemetskogin koulun oppilaita ja henkilökuntaa sekä Hyökkälän koulukeskuksen henkilökuntaa asetettiin altistumisen vuoksi laajempiin karanteeneihin noin viikon kestoisiksi ajaksi. Elokuussa 2020 Riihikallion koulun oppilaita asetettiin karanteeniin. Lisäksi syksyn 2020 aikana karanteeneja oli uudelleen Riihikallion koulussa ja Vaunukankaan koulussa.

Oppilaille jaettiin ruokaa koteihin ruoka-avun muodossa. Huoltajat pystyivät hakemaan kolmesta jakelupisteestä valmiiksi tehtyjä ruoka-annoksia. Kun koulut avattiin toukokuun 2020 aikana kahden viikon ajaksi, tarjosimme kouluissa oppilaille päivittäin eväspaketit. Lukiolaisten on etäopetuksen aikana ollut mahdollista saada ruokakassit. Lukiolaisten ruokakasseja jaoimme sekä etäopetuksen että hybridiovetusjaksojen aikana sitä tarvitseville. Syyslukukauden 2020 aikana kouluruokailu järjestettiin jokaisessa yksikössä turvallisuussuositukset huomioiden.

Tuusulan kunnan museot, kirjastot, nuorisotilat sekä vapaa-ajan harrastusryhmät ja sisäliikuntatilat mukaan lukien uimahallit sulkeutuivat poikkeusolojen vuoksi.

Kirjaston e-palvelu oli käytössä, mutta myös kirjojen palauttaminen keskeytettiin. Kirjaston e-aineistomäärärahoja lisättiin vastaamaan kasvannutta kysyntää. Uusia e-kirjoja ja e-äänikirjoja hankittiin enemmän kuin normaalioloissa. Viddla-elokuvapalvelussa saattoi katsoa useamman elokuvan kuukaudessa; kuukausittainen asiakaskohtainen lainamäärä nostettiin neljästä kuuteen 31.5. saakka. Sanomalehtiä tuli etäkäyttöön; Helsingin Sanomien ja Maaseudun Tulevaisuuden näköislehdet lisätään kirjaston eMagz-palveluun kolmeksi kuukaudeksi. Tuusulan kirjaston verkkosivuille www.tuusula.fi/kirjasto nostettiin esille kaikki tarvittava kirjastossa asioimiseen sulkuajana. Sivulta löytyivät sulkuajan ohjeiden lisäksi linkit verkkokirjastoon, kirjaston omiin sekä muiden tarjoamiin maksuttomiin e-aineistoihin, kulttuuripalveluiden uutiskirjeen tilaamiseen ja kunnan virtuaalitapahtumien koosteeseen.

Museoiden henkilökunta keskittyi kokoelmien hoitotyöhön ja Tuusulan museo ja museon vapaaehtoiset aloittivat yhteisen nykydokumentointihankkeen. Erityinen tallennuskohde oli se, miten poikkeusaika vaikutti tuusulalaisten arkeen. Poikkeusaikana laadittiin mahdollisuus nähdä näyttelyitä virtuaalisesti.

Alueellista nuorisotyötä toteutettiin kevään 2020 aikana virtuaalisesti. Tuusulan alueellisen nuorisotyön jokaisella nuorisotalolla on oma Discord-kanava, johon kaikki nuoret olivat tervetulleita. Työntekijät tavoitti myös Snapchatista, Instagramista ja Whatsappista. Alueellinen nuorisotyö järjesti myös verkkotapahtumia nuorille.

Kaikki Tuusulan verkkonuorisotilat olivat avoimina tilojen aukioloaikoina:

Jokelan Monari: <https://discord.gg/aqXtb4E>
Kellokosken Nuorkka: <https://discord.gg/ysu4wub>
Riihikallion Kertsu: <https://discord.gg/2qzY9an>
Lahelan Terttu: <https://discord.gg/BGcKBGk>
Hyrylän alue: <https://discord.gg/s82gCye>

Tuusulan urheilukeskuksen hiihtoladun ylläpito lopetettiin 22.3.2020. Kuntalaisia ohjeistettiin kokoontumisten ja ulkoliikkumisen suhteen.

Palvelut voitiin avata vähitellen kesäkuun aikana. Tuusulassa kirjastopalvelut, liikuntapalvelut mukaan lukien uimahallipalvelut sekä museot avattiin kesäkuussa 2020.

Perusopetus siirtyi 13.5.2020 takaisin lähiopetukseen lukuisin erityisin järjestelyin. Lukiokoulutus toteutui etäopetuksena kevätlukukauden 2020 loppuun saakka.

Kokoontumisrajoitukset olivat kesäkuun loppuun saakka rajattuna 50 henkilöön ja rajoitusta kevennettiin heinäkuun 2020 alusta.

Tilanne 1.8.2020-23.11.2020 aikana

Kesän aikana valmistauduimme avaamaan varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut lukuvuodelle 2020-2021 poikkeusjärjestelyin, koska koronatilanne ei ollut täysin ohi Suomessa. Tuusulan kunnassa laadittiin varhaiskasvatukseen ja kouluille kuntakohtaiset ohjeet, jotka perustuvat Opetushallituksen ja Opetusministeriön kunnille antamiin ohjeisiin poikkeustilanteen jatkumisen vuoksi. Tärkeintä oli ehkäistä taudin tarttumista, huolehtia hyvästä hygieniasta, välttää tarpeettomia lähikontakteja sekä järjestää tilat tavallista väljemmin.

Kouluissa on huomioitu lukuvuoden alusta 2020-2021 alusta Opetushallituksen, Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen antamat ohjeet ja suositukset.

Ohjeiden ja suositusten tarkoitus oli hallita tartuntariskiä ja rajata mahdollisissa altistustilanteissa altistuneiden joukko mahdollisimman pieneksi. Toimintoja oli pohdittu myös siitä näkökulmasta, että tartuntaketjuja olisi helppo jäljittää.

Kouluissa otettiin huomioon tarpeettomien fyysisten kontaktien välttäminen, esim. toimintaa rytmittämällä ja porrastamalla välitunteja. Isoja yhteistilaisuuksia ei toistaiseksi järjestetä. Ruokailu tapahtui oman luokan tai ryhmän kanssa, ei yhteisruokailuna. Ruokalaa voitiin kuitenkin käyttää porrastetusti. Kaikille oppilaille tarjottiin lämmin ateria. Karanteenin asetetuille oppilaille järjestettiin ruoka koteihin.

Lapsi, jolla tai jonka perheenjäsenellä on lääkärin arvion mukaan sairaus, joka estää lähiopetukseen

osallistumisen, sai opetusta erityisin opetusjärjestelyin (POL 18§). Hänen opetuksensa suunniteltiin tapauskohtaisesti ja laadittiin henkilökohtainen oppimissuunnitelma Wilmaan.

Muiden kuin lasten sekä koulun ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan oleskelua varhaiskasvatuksen tiloissa vältettiin. Lapsen ja perheen mahdollisuus tutustua varhaiskasvatukseen toimintaan oli järjestetty väljyys- ja hygieniatekijät huomioiden.

Lasten tutustumisen suhteen elokuusta 2020 alkaen noudatettiin ohjeistusta, jossa tutustuminen tapahtui pääsääntöisesti ulkona. Mikäli sisätiloihin tutustuminen oli välttämätöntä, voitiin niihin tutustua perhe kerrallaan aikana, jolloin tiloissa ei ollut muita perheitä tai lapsia, esim. Iltapäivällä.

Keskeistä oli hyvän hygieniatason ylläpitäminen ja siinä korostuu käsien peseminen.

Lasten varhaiskasvatuskeskusteluita pidettiin etäyhteyksillä.

Tuusulan kuvataidekoulun syyslukukauden opetus alkoi opetusryhmillä viikolla 35 eli ma 24.8. läh tien. Opetus toteutettiin lähiopetuksena lukujärjestyksen mukaisesti 27.11.2020 saakka, jolloin kuvataidekoulu siirtyi uudelleen etäopetukseen koronan toisen aallon saapuessa Suomeen. Myös Tuusulan Opiston lähiopetuskausi keskeytyi vastaavalla tavalla.

Asiakkaiden ja henkilökunnan turvallisuuteen kiinnitettiin syksyn 2020 aikana kirjastossa erityistä huomiota ja joitakin palveluja saatettiin rajoittaa. Turvallisuus varmistettiin rajaamalla tarvittaessa asiakasmääriä, asettamalla turvaetäisyyksiä ja ohjeistamalla hygieniasta. Siivousta ja asiakkaiden käytössä olevien laitteiden puhdistusta oli tehostettu kirjastotiloissa. Kirjastoauto palveli rajoitettusti. Kirjaston osalta rajoitukset tiukkenivat loppuvuodesta ja kuntalaisille sallittiin kirjojen palauttaminen ja varaaminen. Varsinaiset kirjastotilat eivät olleet käytössä 27.11.2020 alkaen. Kirjastoauto ei ollut käytössä loppuvuoden aikana.

Tuusulan museo huomioi asiakkaiden ja työntekijöiden turvallisuuden avoimissa olevissa museokoh-teissaan. Tilat siivottiin päivittäin ja asiakasmäärää

rajoitettiin riittävien turvavälien takaamiseksi. Museoissa oli määritelty suositeltu kulkusuunta. Tuusulan museot sulkeutuivat 27.11.2020 alkaen ja pysyivät suljettuina loppuvuoden ajan. Näyttelyitä järjestettiin virtuaalisesti. Halosenniemessä vieraili virtuaalisesti artisti STIG.

Liikuntapaikat ja tilat sekä toiminnot järjestettiin mahdollisimman normaalisti hygieni- ja turvaväliohjeistukset huomioiden. Tilakohtaisia osallistujamääriä rajoitettiin (ilmoittautumisessa huomioitu) liikuntaryhmissä.

Yhdistykset huolehtivat liikuntatiloissa tarvittavista toimenpiteistä turvallisuuden takaamiseksi. Uimahallissa oli erillisiä turvaohjeita uimahallipalveluiden käyttämiseen ja asiakkaita opastetaan kaikissa turvallisuuteen liittyvissä asioissa.

Nuorisotilat avattiin syyskuun 2020 alussa. Tilojen käyttö ja toiminta suunnitellaan kehittyvä tilanne huomioiden. Nuoristilat siirtyivät verkkoon uudeksen 27.11.2020

Tilanne 23.11.2020-31.12.2020

Kaikki organisoitu harrastustoiminta (mukaan lukien taiteen perusopetus) keskeytettiin sisätiloissa ja kaikki yli 20-vuotiaiden harrastustoiminta myös ulkona. Tuusulassa kuvataidekoulu siirtyi etäopetukseen.

Kaikki yli 20-vuotiaiden harrastusvuorot ulkokentiltä peruttiin. Alle 20-vuotiaiden harrastustoiminta jatkuu ulkona jo aiemmin myönnettyillä vuoroilla. Kilpailuja, otteluita tai sarjatoimintaa ei järjestetty.

Ulkokentät ovat lasten ja nuorten harrastustoiminnan ulkopuolella kuntalaisten käytössä. Pukukopit ja huoltorakennukset pidettiin suljettuina.

Koululiikunta toteutettiin Tuusulassa pääosin ulkona ja kouluille määritellyissä tiloissa.

Kilpa- ja huippu-urheilun harjoittelu- ja kilpailumahdollisuudet turvattiin sarjalisenssisopimukseen tai urheilusopimukseen perustuvalla ammatillisurheilulle OKM:n määritelmän mukaisesti, maajoukkue-toiminnalle, Olympiakomitean tukiur-

heilijoille ja OKM:n apurahaurheilijoille yhteistyössä pääkaupunkiseudun Urheiluakatemian kanssa.

Kunta ja Keusote suosittelivat yksityisten toimijoiden noudattavan samoja rajoituksia. Rajoitukset ovat voimassa 28.11.–20.12.2020. Tuusula sulki omat harrastustilansa ja suositti yhtiöidensä hallituksia valmistelemaan vastaavat päätökset osaltaan, viimeistään ma 30.11. lähtien. Kunta esitti, että muutkin toimijat noudattavat viranomaisten rajoituksia ja suosituksia.

Tuusulan lukiossa etäopetukseen siirryttiin uuden jakson alusta eli keskiviikosta 2.12. alkaen. Etäopetusta jatkettiin 31.12. saakka. Toimipisteet tarkensivat ohjeita käytännön järjestelyistä, kuten kurssi-suorituksista, opiskeluhuollosta, erityisopetuksesta ja tulevista tapahtumista. Välttämätöntä lähiopetusta tai siihen verrattavaa toimintaa ovat esimerkiksi osaamisen näyttö tai valintakoe. Välttämättömäksi katsottiin sellainen toiminta, joka ei ole lainkaan mahdollista etänä esimerkiksi siksi, että toiminta vaatii välineitä tai laitteita, joita opiskelija ei voi käyttää muualla kuin oppilaitoksen tiloissa.

Varhaiskasvatuksen avoin toiminta lakkasi 30.11. alkaen. Lasten kerhotoiminta jatkui suunnitellulla tavalla. Maanantaista 30.11. lähtien varhaiskasvatuksen perhekerhoja ei järjestetty. Koulujen kerhotoiminta lakkaa vuoden loppuun saakka.

Keusote painotti vahvasti ala- ja yläkoulujen sekä päiväkotien työnantajia edellyttämään kasvomas-kin käyttöä henkilökunnalle 23.11. alkaen toistaiseksi. Tilanteissa, joissa työntekijällä on lääketieteellinen syy olla käyttämättä kasvomas-kiä, voitiin harkita visiirin käyttöä.

Keusote painottaa vahvasti kasvomas-kin käyttöä yläkoulun oppilaille 23.11. alkaen toistaiseksi. Kunta tarjosi kasvomas-kiä oppilaille, ja ohjeistaa käytöstä erikseen. Keusote ja kunnat jakoivat vähäväräisille maskeja.

Tuusulan kunnassa oli voimassa maskisuositus kaikille varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen työntekijöille sekä perusopetuksen oppilaille vuosi-

luokilla 7–9. Kunta on jakanut kasvomas-kiä yläkoululaisille. Jokainen yläkoulun oppilas sai yhteensä 10 kestokasvosuojainta ja heidän oli myös mahdollista käyttää halutessaan kertakäyttöisiä sekä mahdollisia omia kasvomas-kiä.

Koronarajoitteita jouduttiin jatkamaan joulukuun 2020 lopussa tammikuun 2021 loppuun saakka.

Palveluverkko

Rykmentinpuiston hankesuunnitelma on valmistunut ja se oli kasvatus- ja sivistyslautakunnan kokouksessa hyväksyttävänä 16.6.2020. Hankesuunnitelma eteni edelleen kunnanhallitukseen ja valtuustoon hyväksyttäväksi 5.10.2020. Palveluverkkomuutokseen liittyen pidettiin infotilaisuus Hyrylän, Hyökkälän ja Mikkolan koulun henkilökunnalle 3.3.2020. Toinen tilaisuus järjestettiin Hyrylän henkilökunnalle teamsin kautta 18.8.2020 liittyen Mikkolan koulua koskeviin lisäselvityksiin. Henkilökunnan osallisuustyöskentely toteutettiin verkkotalustan avulla. Kolmas infotilaisuus toteutettiin teamsin kautta 8.12.2020 ja 9.12.2020 Lahelan ja Rykmentinpuiston monitoimikampuksista Hyrylän, Hyökkälän, Mikkolan, Ruotsinkylän ja Vaunukan-kaan henkilökunnalle.

Monio, lukio ja kulttuuritalon erikoissuunnittelut kilpailutettiin ja ensimmäinen toteutussuunnittelu on valmistunut, niin että rakennuslupaa haetaan. Haasteena hankkeen etenemiselle on ollut kunnan vastaavien suunnittelijoiden poisjääminen tehtävistään, hankkeelle on saatu lisäresursseja ostopalveluna. Monion rakennuslupa-aineisto oli kunnanhallitukseen käsittelyssä 7.9.2020. Loppuvuoden 2020 aikana laadittiin uusia urakkakilpailutusasiakirjoja.

Kalliomaan koulun osalta tehtiin kolmivuotinen sopimus vaativan erityisen tuen järjestämisestä yhteistyössä Pornaisen kunnan, Järvenpään kaupungin ja Nurmijärven kunnan kanssa. Tämä sopimus astui voimaan 1.8.2020. Uutta koulua varten perustettiin työryhmä valmistelemaan koulun sijaintia ja mahdollisia tiloja.

Riihikallion minitoimikampuksen hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 6.4.2020. Riihikallion koulun toteutussuunnittelu käynnistyi syyskuussa 2020.

Sivistystoimi yhdessä tilapalveluiden kanssa laati lisäselvityksen Mikkolan koulun osalta.

Jokelan koulukeskuksen strateginen kehittämissuunnitelma valmistui ja tuli lautakuntien tiedoksi toukokuussa. Kehittämissuunnitelman eri vaihtoehtoista järjestetään ennakkovaikutusten arviointi kevään 2021 aikana, jonka jälkeen alueen kehittämisehdotus tuodaan päätöksen tekoon.

Ruotsinkielistä opetusta kehitetään niin, että ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja opetus siirtyy valmistuvaan Kirkonkylän kampukseen vuonna 2023. Tämä päätös mahdollistaa kuntayhteistyön ruotsinkielisen opetuksen järjestämisessä. Päätös ruotsinkielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämisestä tehtiin valtuustossa 6.4.2020. Ennakkovaikutusten arviointi oli osa tehtyä päätöstä. Toteutettiin kuntalais- ja huoltajaillet 1.9.2020 ja 14.9.2020

Martta Wendelin päiväkodin L2-kuvat hyväksyttiin kasvatus- ja sivistyslautakunnassa 24.3.2020. Päiväkotia Martta Wendelinin rakennuslupa on myönnetty 5.8.2020 ja rakentaminen alkoi vuoden 2020 lopussa.

Tuomalan koulun, Nahkelan koulun ja Linjamäen koulun osalta keväällä 2020 piti järjestää ennakkovaikutusten arvioinnit, joihin liittyy yhteistä työskentelyä ja tilaisuuksia. Laaja ennakkovaikutuksen arviointi toteutettiin syksyn 2020 aikana ja lopullisista toimenpiteistä päätettiin palveluverkon hyväksymisen yhteydessä valtuustossa joulukuussa 2020.

Oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyen toteutettiin maaliskuussa kysely varhaiskasvatuksessa kaikille huoltajille ja koko henkilöstölle. Perusopetuksessa kerättiin tietoa jo uudistetuista oppimisympäristöistä sekä uudenlaisissa väistötiloissa työskenteleviltä. Kysely suunnattiin Riihikallion, Ruotsinkylän, Kirkonkylän ja Kellokosken henkilökunnalle.

Tuusulan kunnan urheilukeskuksen kehittämistä on jatkettu ja kevään aikana tarkennettiin monitoimihallin suunnittelua ja laadittiin selvitys urheilukeskuksen yhtiöiden osalta. Urheilukeskuksen monitoimihallisuunnitelman vietiin päätöksenteon syksyn 2020 aikana. BMX-radon suunnittelua on jatkettu ja laadittu kuntoportaiden ja alikulutunnelin toteuttamissuunnitelma. Ensimmäinen hallihanke käynnistyy vuonna 2021.

Hankkeet ja kehittäminen

Tuusulan kunta sai opetusministeriön valtionavustusta koronavaikutusten korjaamiseen. Perusopetus sai 684 420 euroa ja varhaiskasvatus 52 925 euroa. Lukion avustushakemus jätettiin 24.8.2020. Olemme hankehakemuksen mukaisesti voineet lisätä laaja-alaista erityisopetusta, koulunkäynnin ohjaajien palveluita ja resurssiopetusta. Varhaiskasvatuksessa rahoitus kohdentuu digitaitojen edistämiseen ja S2-kielen tukeen.

Tuusula koordinoi Länsi- ja Keski-Uudenmaan kuntien yhteistä #Uuttakoulua –hanketta. Hankkeen koulutuskokonaisuudet saatiin toteutettua keväällä muuttamalla tilaisuudet verkkoon. Isot yleisötilaisuudet keväältä 2020 jouduttiin perumaan ja siirtämään syksyyn 2020, jolloin tilaisuudet toteutettiin webinaareina. Hankerahan osalta Opetushallitus on jatkanut käyttöaikaa 31.1.2020 asti.

Sivistyksen toimialueella on tehty useita valtionerityisavustushakemuksia Opetushallitukseen helmi- ja elokuun 2020 aikana. Osa hakemuksista tehtiin kuntayhteistyönä. Osassa valtionerityisavustuksista käyttöaikaa on jatkettu poikkeustilan vuoksi.

Muita saatuja avustukset ovat

- Erityisavustus varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja alkuopetuksen lukemisen kulttuuria ja lukutaitoa vahvistaviin toimenpiteisiin 65 000 euroa Käyttöaika 2020-31.7.2022
- Erityisavustus Tutortoiminnan vakiinnuttaminen 2, 63 266 €. Käyttöaika 12.12.2019-31.7.2021.

Sisäilmatyö on ollut edelleen keskeisessä roolissa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen terveellisten ja turvallisten oppimisympäristöjen järjestämisestä. Jatkettiin kehittämistyötä kehittämissä sekä Satakunta- ja Ratkaistaan yhdessä -hankkeissa. Kohdekohtaista sisäilmaryhmätyötä tehtiin aktiivisesti 7 kohteessa, kahdessa kohteessa työryhmä on lakkautettu. Kokoonnuttiin selvittämään kolmen uuden kohteen tilannetta, arvioitiin näiden osalta kohdekohtaisen sisäilmaryhmän perustamisesta ja päädyttiin perustamaan kaksi uutta kohdekohtaista työryhmää.

Verkostoyhteistyö

Tuusulan kunta on ollut puheenjohtajakuntana KUUMA-alueella. Sivistysjohtaja veti Kuuma-alueen sivistysjohtajaverkostoa. Kokouksia pidettiin koronan vuoksi useammin, n. 2 krt kuukaudessa. Keski-Uudellamaalla perustettiin koulutuksenjärjestäjien verkosto, joka valmistelee oppivelvollisuuslain muutosten täytäntöönpanoa. Tuusulan sivistysjohtaja nimettiin Keusoten johdon ja sivistysjohtajien ryhmän puheenjohtajaksi ja tämä työ jatkuu vuonna 2021.

Henkilöstöasiat

Koronatilanteen vuoksi osa sivistyksen henkilökunnasta on ollut kunnan sisällä vaihtoehtoisissa tehtävissä ja pitänyt vuosilomia huhtikuun 2020 aikana. Henkilöstöä on koulutettu etätööhön ja siihen liittyvien järjestelmien käyttöön. Valtionavustuksen myötä henkilöstömäärä nousi lukuvuoden 2020-2021 alusta lukien. Koronalla on ollut vaikutusta henkilöstön hyvinvointiin ja työterveyshuollon kanssa on laadittu toimialakohtaiset raportit sairauspoissaolojen toteumasta. Yhteistyössä laaditaan toimintasuunnitelmia henkilöstön hyvinvoinnin edistämiseksi.

Osaamisen kehittäminen

Toimialueella edistettiin ennakkovaikutusten arvioinnin mallin luomista kuntatasolle ja malli otettiin käyttöön pienten koulujen ennakkovaikutusten arviointia tehdessä syksyllä 2020. Jatkettiin Thinking portfolio -kehittämisen ja tavoitesalkun käyttöönottoa, kartoitettiin digitaalisten palveluiden kehittämistä sekä palveluiden kehittämistä

LEAN-menetelmällä. Thinking portfolion avulla tavoitteiden toteutumisen seuranta edistyi ja LEAN pilotoinnissa ovat syksystä 2020 mukana Kirjasto ja avustusprosessi. Toteutettiin HYTE- ja Lanuetyötä toimialojen ja Keusoten yhteistyössä. Osana osaamisen kehittämisessä käynnistettiin syksyllä 2020 Erätauko-koulutus, jolla luodaan kunnalle Erätauko-osaajien verkosto. Liitettiin mukaan YLE:n ja Erätauko-säätiön vetämään valtakunnalliseen viisivuotiseen Hyvin sanottu - Bra sagt- hankkeeseen. Kestävän tulevaisuuden kehittäminen ja Agenda 2030 -tavoitteet ovat olleet yhtenä keskeisenä teemana, kun on valmistauduttu vuoteen 2021. Sivistyksen toimialueella on tehty aktiivisesti yhteistä kehittämistyötä ja aktivoitu kuntatasoista työskentelyä.

Keskeistä poikkeustilanteessa on ollut henkilöstön etätöskentelyn kehittäminen ja esimerkiksi 0365 välineiden (TEAMS) laadukas käyttäminen. Tähän on toimialueella ollut hyvät pohjavalmiudet syksystä 2018 toteutuneiden rehtorien ja palveluverkon Teams-pilottien myötä.

Tuusulan asuntomessut

Asuntomessut järjestettiin elokuussa 2020 ja sivistystoimen henkilöstöä työskenteli Tuusulan kunnan messutalossa. Tuusulan rantatie oli messujen oheiskohde. Elokuun aikana Rantatien museoissa vierailu noin 9250 henkilöä

Talous

Koronaviruksen vaikutus näkyi maksutuottojen n. 1,0 milj. euron vähentymisenä edelliseen vuoteen verrattuna. Vastaavasti kustannukset jäivät palvelujen ostojen, aineiden ja tarvikkeiden, hoidon tukien sekä muiden kulujen osalta 1,1 milj. alle budjetoidun. Henkilöstömenojen 0,9 milj. euron budjettialitukseen vaikutti mm. lomapalkkavarauksen muutos (-0,2 milj. euroa), henkilöstökorvausten kasvu (+0,2 milj. euroa) sekä henkilösivukulujen budjetoitua pienempi toteuma (-0,9 milj. euroa).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Koronavaikutukset tulevat vaikuttamaan toimintatuottoihin myös vuonna 2021 erityisesti kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden osalta.

Varhaiskasvatusta koskevat kansalliset muutokset ja oppivelvollisuuslain muutokset vaikuttavat sekä talouteen että palvelun järjestämiseen. Muutokset ovat laajoja ja tarkoittavat yhteistyön lisäämistä Keski-Uudellamaalla.

Jotta palveluketjut toimivat, on tehtävä etukäteen hyvää yhdyspintatyötä muodostuvien hyvinvointialueiden kanssa. Tämä tarkoittaa myös alueellisen yhteistyön lisääntymistä.

On turvattava osaavan henkilöstön saanti erityisesti varhaiskasvatuksen ja ruokapalveluiden osalta.

Palveluverkon osalta on pidettävä huolta hankkeiden etenemisestä. Sisäilmariski kasvaa koko ajan ja on erittäin tärkeää, että hankkeet etenevät osoitetuissa aikatauluista ja pääsemme vanhoista huonokuntoisista kiinteistöistä uusiin terveellisiin tiloihin. Uusiutuva palveluverkko lisää Tuusulan vetovoimaa lapsiperheille.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Palveluverkkosuunnitelman toteutuminen aikataulun mukaisesti vaikuttaa investointien toteutumiseen ja palvelutuotantoon.

SIVISTYKSEN TUKIPALVELUT

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Virpi Lehmusvaara

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2020	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2019	Muutos- % 2019/2020
Toimintatuotot	5 913		5 913	5 833	98,6	98,6	81	6 229	-6,4
Toimintakulut	-5 919	16	-5 903	-5 071	85,7	85,9	-832	-5 456	-7,1
Toimintakate	-5	16	11	762	-13938,9	7236,8	-752	773	-1,4

TOIMINNAN KUVAUS

Sivistyksen tukipalvelut sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Toimialueen hallinto
- Ruokapalvelut

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Hallinnossa on keskitytty poikkeusolojen johtamiseen viikosta 11 alkaen. Poikkeustilaa edeltävänä perjantaina 13.3. aktivoitiin Sivistyksen koronavalmiusryhmä ja lähdettiin valmistelemaan tulevia toimenpiteitä ja tarkentamaan valmiussuunnitelmat palvelualue- ja yksikkökohtaisesti. Poikkeustilan aikana koronaryhmä on kokoontunut aluksi päivittäin ja huhtikuun alusta muutaman kerran viikossa.

Tiedottaminen poikkeusolojen järjestelyistä on vaatinut paljon aikaa ja koskettanut laajasti sivistystoimialueen palveluita. Poikkeustilaan liittyvistä toimenpiteistä ja vaikutuksista palveluihin ja henkilöstöön on tiedotettu asiakkaita ja henkilöstöä ensimmäisten viikkojen aikana päivittäin ja huhtikuun alusta kaksi kertaa viikossa. Sivistyksen toimialue on osallistunut aktiivisesti kunnan valmius- ja turvallisuustyöskentelyyn poikkeustilan aikana.

Palveluverkkosuunnitelman eri hankkeiden edistäminen oli yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä myös vuonna 2020. Oppimisympäristö-

jen ja palveluverkon ohjausryhmä jatkoi säännöllistä työtänsä ja tuki rakennushankkeiden toimintaa. Terveiden ja turvallisten oppimis- ja työympäristöjen varmistamiseksi sekä sisäilmaongelmien pienentämiseksi tehtiin aktiivisesti yhteistyötä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa.

Kohdekohtaista sisäilmaryhmätyötä tehtiin aktiivisesti 7 kohteessa: Hyrylän koulukeskus, Hyökkälän koulu, Paijalan koulu, Pellavan päiväkoti, Riihikallion koulu, Roinilan päiväkoti ja Vaunukankaan koulu. Kirkonkylän ja Ruotsinkylän koulujen ryhmät on lakkautettu. Kokoonnuttiin selvittämään kolmen uuden kohteen tilannetta, arvioitiin näiden osalta kohdekohtaisen sisäilmaryhmän perustamisesta ja päädyttiin perustamaan kaksi uutta kohdekohtaista työryhmää: Lepolan kouluun ja Hyrylän ja Väinölään päiväkoteihin. Jatkettiin kehittämistyötä kehittämissuunnitelmassa sekä Satakunta- ja Ratkaistaan yhdessä -hankkeissa

Toimialueella edistettiin ennakkovaikutusten arvioinnin mallin luomista kuntatasolle ja malli otettiin käyttöön pienten koulujen ennakkovaikutusten arviointia tehdessä syksyllä 2020. Jatkettiin Thinking portfolio -kehittämisen ja tavoitesalkun käyttöönottoa, kartoitettiin digitaalisten palveluiden kehittämistä sekä palveluiden kehittämistä LEAN-menetelmällä. Thinking portfolion avulla tavoitteiden toteutumisen seuranta edistyi ja LEAN pilotoinnissa ovat syksystä 2020 mukana Kirjasto ja avustusprosessi. Toteutettiin HYTE- ja Lanuetyötä toimialojen ja Keusoten yhteistyössä. Osana osaamisen kehittämisessä käynnistettiin syksyllä 2020 Erätauko-koulutus, jossa luodaan kunnalle

Erätauko-osaajien verkosto. Liityttiin mukaan YLE:n ja Erätauko-säätiön vetämään valtakunnalliseen Hyvin sanottu - Bra sagt- hankkeeseen. Kestävän tulevaisuuden kehittäminen ja Agenda 2030 -tavoitteet ovat olleet yhtenä keskeisenä teemana, kun on valmistauduttu vuoteen 2021. Sivistyksen toimialueella on tehty aktiivisesti yhteistä kehittämistyötä ja aktivoitu kuntatasoista työskentelyä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sivistyksen toimialueen hallinnon tehtävä on arvioida ja seurata toimialansa palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja toiminnan tuloksellisuutta sekä tukea palvelualueiden tavoitteiden toteutumista.

Vuoden 2021 keskeinen tavoite on tukea palveluverkkosuunnitelman toteutumista ja uusien oppimisympäristöjen rakentumista. Toisena keskeisenä tavoitteena on kehittää sivistystoimen johtamisjärjestelmää, tiedolla johtamista ja edistää henkilöstön hyvinvointia sekä kestävän tulevaisuuden rakentumista.

Olellaiset määrärahan ylitykset/alitukset

Ruokapalveluiden toteutuneiden suoritteiden määrä oli 1 882 722 eli 244 752 kpl (-11,5 %) arvioitua vähemmän. Ateriamäärää korkeampaa suorittemäärää selittää muun muassa koronapandemian aikana tehdyt erilaiset ruokapaketit ja keväällä 2020 kouluilla järjestetty retkieväsuokailu

Avustukset	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020
Taito Etelä-Suomi ry, käsityökoulu	17 085	17 085	17 085	17 085	17 085
Taito Etelä-Suomi ry, käsityökeskukset	14 110	14 110	14 110	14 110	14 110
Jokelan kansalaisopisto	45 645	45 645	45 645	45 645	45 645

TUNNUSLUVUT /RUOKAPALVELUT

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2019
Ateriat kpl	2 100 323	2 117 970	2 016 816	2 008 870	1 882 722
muutos %	-0,38	0,46	-3,57	-0,39	-6,28
Bruttomenot €/ateria	2,54	2,49	2,55	2,65	2,65
muutos %	2,01	- 5,5	6,25	3,92	0 %
Valmistuskeittiöt kpl	5	5	5	4	4
Jakelukeittiöt kpl	38	39	38	37	33

sekä kesän puistoruokailu. Korkeammista raaka-ainekustannuksista sekä annospakkaamisesta aiheutuvista kuluista johtuen kaikista koronapandemian aikana jaetuista ruokapaketeista kerättiin 2 suoritetta ateriala kohden. Ruokapakettien kautta tarjottuja aterioita tuotettiin yhteensä 94758 kpl. Koronapandemia vei oppilaat etäopiskeluun keväällä 2020 ja ruokailijamäärät jäivät vajaiksi keväällä myös päiväkotien osalta. Myös syksyn 2020 ruokailijamäärät olivat ennakoitua matalammat, johtuen oppilaiden ja päiväkotilasten matalammasta kynnyksestä jäädä kotiin sairaana. Lukio oli syksyn 2020 aikana osittaisessa etäopetuksessa ja tämä pienensi myös kouluruokailijoiden määrää.

Myös terveyskeskuksen keittiön osalta suoritteita kertyi arvioitua vähemmän. Kesällä 2020 Terveyskeskuksen asiakasmäärä putosi, kun osastot olivat poikkeuksellisesti kiinni.

Halosen Bistro, uusi kunnantalon ravintola, avattiin elokuussa 2020. Alun perin ravintola oli suunniteltu avattavaksi maaliskuussa 2020, mutta avaamista lykättiin. Koska pandemian vuoksi siirryttiin laajasti etätyöhön, jäivät ateriamäärät Halosen Bistron osalta huomattavan arvioitua pienemmiksi. Tilaustarjoiluja kunnan eri tapahtumiin ja kokouksiin on ollut myöskin arvioitua vähemmän.

Toteutumattomista suoritteista johtuen elintarvikemäärärahoja säästyin. 460 000 euroa.

VARHAISKASVATUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Halinen

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2020	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2019	Muutos- % 2019/2020
Toimintatuotot	2 637	58	2 695	2 186	82,9	81,1	509	2 744	-20,4
Toimintakulut	-27 008	40	-26 968	-26 164	96,9	97,0	-805	-27 107	-3,5
Toimintakate	-24 372	98	-24 274	-23 978	98,4	98,8	-296	-24 362	-1,6

TOIMINNAN KUVAUS

Varhaiskasvatuksen palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Kunnallinen varhaiskasvatus
- Esiopetus
- Yksityinen varhaiskasvatus

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Kunnallista varhaiskasvatusta tarjotaan 1.8.2020 alkaen 14 päiväkodissa, joissa toimii yhteensä 80 lapsiryhmää. Perhepäivähoitajia on 28. Ostopalvelupäiväkoteja on yksi ja yksityistä palvelua tuottavia päiväkoteja on 11. Ostopalvelusopimus Mäntsälän kanssa kahdeksasta paikasta päättyi heinäkuun loppuun. Kellokosken koululla on aloittanut elokuussa kaksi uutta esiopetuksen ryhmää.

Varhaiskasvatuksen kasvattajien ja lasten välinen suhdeluku muuttui 1.8.2020. Suhdeluvun muutos 1:7, vähensi kunnallisten ja yksityisten varhaiskasvatuspaikkojen määrää 3-6-vuotiaiden lasten ryhmissä. Nyt yhtä kasvattajaa kohden voi olla seitsemän yli 3-vuotiaista lasta. Kunnalliset varhaiskasvatuspaikat vähentyivät Etelä-Tuusulassa noin sadalla paikalla, kun Etelärinteen kaksipaikkaisen päiväkodin toiminnan päättyminen lasketaan mukaan. Jokelan alueella paikat vähenivät noin 45 paikalla. Kellokoskella lisättiin varhaiskasvatuspaikkoja siirtämällä kaksi esiopetuksen ryhmää Kellokosken kouluun. Näin alueen päiväkoteihin saatiin lisää paikkoja 1-5-vuotiaille lapsille ja voitiin luopua Mäntsälästä ostettavista paikoista. Syyskauden aikana lähes kaikki varhaiskasvatuksen paikat ovat täyttyneet kaikilla alueilla. Lakisääteisen velvoitteen täyttämiseksi valmisteltiin Pellavan päiväkotiiin uuden ryhmän avaaminen tammi-kuusta 2021. Jokelan alueella perhepäivähoidon

vähentyminen on lisännyt painetta uusien päiväkotipaikkojen perustamiselle. Uusien perhepäivähoitajien rekrytointi ei tuottanut tulosta.

Varhaiskasvatuksen palvelualueella keskeistä on ollut palveluverkkouudistuksen edistäminen ja siihen liittyvien muutostoimenpiteiden huomioiminen tulevaisuuden suunnitelmissa ja käytännön toimenpiteissä. Kaikkien yksiköiden oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyviä asioita on työstetty yhdessä esimiehistä koostuvassa oppimisympäristötyöryhmässä. Tulevaisuuden johtamista on kehitetty johtamiskokeiluissa Pellavan, Mainingin sekä Hyrylä-Väinölän päiväkodeissa. Kokonaisuuden valmiiksi saattamista valmistellaan yhdessä johtamisen työryhmän ja esimiesten kanssa. Tavoite on käsitellä varhaiskasvatuksen johtamisen kokonaisuudistus TA 2022 yhteydessä, jotta sitä päästään toteuttamaan vuoden 2022 alusta. Päiväkoti Martta Wendelin valmistuu 1.8.2022 ja toiminta palveluverkkouudistuksessa sovitussa Etelä-Tuusulan yksiköissä lakkaa.

Päiväkoti Martta Wendelinin rakennussuunnitelma on edistynyt 2020 aikataulussa koronan aiheuttamasta tilanteesta huolimatta. Rakennuslupa on haettu ja saatu elokuussa 2020. Rakennustyöt tontilla on aloitettu joulukuussa 2020. Keväällä 2020 tehdyn päätöksen mukaan ruotsinkielinen perusopetus ja varhaiskasvatus tulevat osaksi Kirkonkylän kampuksen toimintaa. Kampuksen rakennussuunnittelu pysähtyi syksyllä 2020 ja suunnitelmaa tarkennettiin. Hanke etenee rakennusluvan hakuvaiheeseen vuoden 2021 puolella. Huoltajia osallistettiin kampuksen yhteisen toimintakulttuurin muodostamisessa syksyllä 2020.

Varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön kansallinen tietovarantojärjestelmä Varda. Järjestelmästä

on säädetty varhaiskasvatuslaissa. Tiedot kunnan palveluita järjestävistä yksiköistä ja palveluissa olevista lapsista ovat siirtyneet kunnan varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmän kautta Vardaan. Syksyn 2019 aikana Vardaan siirtyi varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajien tiedot. Tulevaisuudessa Varda tarjoaa kunnille ajantasaista tietoa ja mahdollistaa tutkimuksen teon kansallisella tasolla. Vuoden alusta Vardaan on siirretty yksityisten palveluntuottajien tiedot. Syksyllä 2020 on valmistauduttu siirtämään henkilöstön tiedot järjestelmään helmikuuhun 2021 mennessä.

Kevään 2020 aikana varhaiskasvatuksen toimintaa on arvioitu laajan observoinnin avulla kaikissa yksiköissä ja sen keskeiset tulokset on käsitelty varhaiskasvatuksen johtajien ja työntekijöiden kanssa. Keskeisiä kehittämisen kohteita ovat ulkoiltoiminta ja liikkuminen, tuettu ja ohjattu leikki yhdessä aikuisen kanssa ja lasten leppäminen sekä päivän aikana siirtymätilanteissa tapahtuva pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen pedagogisessa työryhmässä on valmisteltu kehittämistä tukevan koulutuksen järjestämistä henkilöstölle. Työ jatkuu vuonna 2021, jolloin saamme uudet tulokset kulu-neelta toimintavuodelta.

Kunnan tulee järjestää huoltajille säännöllisesti mahdollisuus osallistua paikallisen ja yksikkökoh-taisen varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin. Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoi-tus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä las-ten kehityksen ja oppimisen edellytysten paranta-minen. Keväällä 2020 toteutettiin varhaiskasvatuk-sen asiakaskysely. Kyselyn pohjalta voitiin todeta, että huoltajat ovat pääosin tyytyväisiä Tuusulan kunnan varhaiskasvatukseen. Tyytyväisyys näyt-täytyy niin hyvässä kokonaisarvosanassa, avoi-missa vastauksissa kuin väittämien numeroas-teikon keskiarvojakaumissa. Erityisesti kiitosta ky-selyssä saivat asiantunteva henkilöstö, lapsen viih-tyminen päiväkodissa, tavoitteellinen ja suunnitel-mallinen varhaiskasvatustoiminta sekä toimin-taympäristön turvallisuus.

Kyselyn pohjalta voidaan nostaa myös kustakin teemasta keskeisimpiä mahdollisia kehittämisen kohteita tulevaisuuteen: Ulkotoiminnan ja -väli-neistön monipuolisuus, huoltajien osallisuuden li-sääminen ryhmän toiminnassa, lukemisen ottami-

nen osaksi jokapäiväistä toimintaa, varhaiskasva-tussuunnitelmaprosessin ja -keskustelun tarkoi-tuksen avaaminen ja sanoittaminen vanhemmille, panostaminen päivittäiseen vuorovaikutukseen ja lapsen päivästä kertomiseen, tiedottamisen tehos-taminen erityisesti tapahtumien sekä tulevan toi-minnan ja suunnitelmien osalta, sekä erilaisten vaihtoehtojen esitleminen osana hakuprosessia varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelma, Taika Kultsu, on otettu käyttöön yhteistyössä kult-tuuritoimen kanssa vuoden 2020 alusta. Taika Kultsun tavoitteena on positiivisen suhtautumista-van luominen taiteeseen ja kulttuurilliseen ilmai-suun, lasten uteliaisuuden, luovuuden ja vastuun-tunnon kehittäminen, lasten taiteellisen ilmaisun taitojen kehittäminen ja kulttuuriperinnön tiedos-taminen sekä lapsen oman ja muiden perheiden perinteiden ja tapojen arvostus.

Jokaiseen yksikköön on valittu yhdyshenkilöksi kulttuurivastaavat, joille on säännöllisesti tapaa-misia toiminnan kehittämiseksi edelleen omassa yksikössä. Taika Kultsuun liittyvä pro gradu- työ valmistui vuonna 2020. Työn tulosten perusteella voitiin sanoa, että konkreettisuus sekä paikallisuu-den huomioiminen asiakirjassa koettiin hyödylliseksi ja helpottavan ideointia, suunnittelua, arviointia ja toiminnan monipuolistamista. Suunni-telma täydentää paikallista varhaiskasvatussuun-nitelmaa. Suunnitelman toteuttamisen tueksi liit-tyvät koulutukset peruuntuivat osin keväällä ko-rona -pandemian vuoksi.

Elokuussa 2020 on käynnistynyt Eino & Leino luku-taidon kehittämishanke, johon Tuusula sai ke-väällä hankerahaa. Hanketta varten palkattiin pro-jektikoordinaattori, joka aloitti tehtävässään elo-kuussa. Hanke suuntautuu 3-vuotiaisiin, esi- ja al-kuopetuksen ikäryhmiin sekä heidän huoltajiinsa. Hankkeen tavoitteena on tuottaa toimintaa, joka luo pohjaa lukemaan oppimiselle, tukee lasten kie-litaidon kehittymistä ja ongelmanratkaisutaitoja ja herättää kiinnostuksen kieleen, tekstiin ja kirjoi-hin.

Varhaiskasvatuksessa työskentelevät taidepedago-git (2) ja perheohjaaja on vakinaistettu 1.8.2020 alkaen. Taidepedagogien toimipisteinä jatkavat Pertun ja Mainingin päiväkodit. Taidepedagogit toimivat yhdessä tai kahdessa lapsiryhmässä,

joissa on kasvun ja oppimisen tuen tarvetta. Taidepedagogit toimivat yhdessä lapsiryhmän kasvatushenkilöstön kanssa ja käyttävät toiminnassaan taidepedagogisia toimintatapoja ja työmuotoja tukien lasten kasvua, kehitystä ja oppimista.

Varhaiskasvatuksen perheohjaaja tarjoaa perheille tukea arjen sujumiseen, vanhemmuuden, lasten kasvatukseen ja parisuhteen haasteisiin. Perheohjaajan työ laajenee syksyllä 2020 Pellavan päiväkodista myös muihin Etelä- Tuusulan päiväkoteihin. Työmuotoina ovat mm. keskustelut huoltajien kanssa, kotikäynnit, palveluohjaus, verkostoyhteistyö ja vertaisryhmät. Myös henkilöstön konsultointi kuuluu työhön.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Varhaiskasvatuksen suhdeluvun muutos elokuussa 1.8.2020 alkaen muuttui 1:7. Tämä vähensi käytettävissä olevia paikkoja koko Tuusulan alueella n. 150. Vuoden 2020 lopussa kunnalliset varhaiskasvatuspaikat olivat miltei 100% käytössä. Vuoden alusta Pellavan päiväkotiin perustetaan uusi ryhmä, jotta paikkaa hakeneille voidaan tarjota palvelua. Suhdeluvun muutos vaikutti myös yksi-

tyisten toimijoiden paikkamääriin, sekä heidän tulokertymäänsä. Tulevan vuoden 2021 aikana on tulossa uudistus varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin. Uudistuksen myötä huoltajien tulorajat nousevat ja toisesta lapsesta maksettava maksu pienenee 60%:sta 40%:iin ensimmäiselle lapselle määritellystä maksusta. Tämä tulee pienentämään varhaiskasvatuksen maksukertymää mutta myös lisää painetta nostaa yksityisen hoidon tuen suuruutta huomioiden perheiden tasavertaisuus eri palveluntuottajista huolimatta.

Olennaiset määrärahan ylitykset/alitukset

Varhaiskasvatuksen palvelualueen toimintakate jäi n. 300 000 euroa alle budjetoidun.

Koronan vaikutuksesta maksutuotot jäivät n. 600 000 euroa alle budjetoidun.

Vastaavasti kustannukset jäivät palveluiden ostojen, hoidon tukien ja muiden toimintakulujen osalta n. 600 000 euroa alle talousarvion.

Henkilösivukulut toteutuivat n. 360 000 euroa talousarvioita pienempinä.

Kehittämishankkeisiin ja koronasta aiheutuviin kustannuksiin saatuja valtion erityisavustuksia toteutui n. 90 000 euroa.

OPPIMINEN

Palvelualue

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2020	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2019	Muutos- % 2019/2020
Toimintatuotot	2 031	2614	4 645	5 567	274,2	119,9	-922	3 279	69,8
Toimintakulut	-57 603	-1376	-58 979	-58 728	102,0	99,6	-252	-56 707	3,6
Toimintakate	-55 573	1238	-54 335	-53 161	95,7	97,8	-1 174	-53 429	-0,5

TOIMINNAN KUVAUS

Oppimisen palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Perusopetus
- Lukio
- Tuusulan opisto
- Kasvun ja oppimisen tuki

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Kouluun ilmoittautuminen toteutettiin tammi-kuussa ja koulunkäynnin oli aloittamassa elokuussa 473 oppilasta. Lukuvuoden alussa 1. luokan oppilaita aloitti 463 oppilasta, joka on viimeisen 10 vuoden aikana pienin aloittavien oppilaiden määrä.

Koronaviruksen vuoksi suurin osa oppilaista siirtyi etäopetukseen 17.3.2020. Päivittäin koulussa oli lähiopetuksessa ollut n. 160-170 luokkien 1-3 ja erityisen tuen oppilasta. Koulut palasivat lähiopetukseen 14.5.2020. Noin 12 % oppilasta oli lukuvuoden lopun pois koulusta. Tuusulan kouluissa vain yksi luokka joutui karanteeniin kyseisen lähiopetusjakson aikana.

Iltapäivätoimintaan haettiin keskitetysti tammi-maaliskuussa 2020. Oppilasmäärän pienenemisen myötä yhä useammassa kerhossa ei saavutettu vaadittavaa 13 oppilaan rajaa. Tämän vuoksi lautakunnassa hyväksyttiin malli, jossa kunta kuljettaa oppilaat pienemmiltä kouluilta toisen koulun kerhoon, mikäli kerhoa ei omalle koululle synny. Iltapäivätoiminnassa oli elokuun lopun 2020 tilanteen mukaan 391 lasta. Vuonna 2019 iltapäivätoiminnassa aloitti 438 lasta.

Kesäkuussa pidettiin yhdeksällä koululla lapsille kesäkerhoja. Leireille osallistui ensimmäisellä ja toisella viikolla 162 lasta ja kolmannella viikolla 82 lasta.

A2 –kielivalinnat toteutettiin helmi-maaliskuussa ja kielivalikoimaan lisättiin venäjän kieli, joka ei kuitenkaan toteutunut. Aloittavia opetusryhmiä A2 -kieliin muodostuu Etelä-Tuusulaan yhteensä 6 ryhmää ja Pohjois-Tuusulaan 3 ryhmää.

Oppilaiden, joiden äidinkieli on muu kuin suomi oppilasmäärät ovat edelleen kasvussa. Suurimmat kieliryhmät ovat viro, venäjä ja arabia. Ko. kielistä on tarjolla myös oman äidinkielen opetusta. Suomi toisena kielen (S2) oppilaita on 228.

ProKoulu -hanke eteni ja mukaan lähti 4 uutta koulua. ProKoulua toteutetaan koulun henkilöstön sekä kasvun ja oppimisen tuen henkilöstön yhteistyöllä.

Helmikuussa perusopetuksen oppilaita 434 oppilasta oli erityisessä tuessa, joka on 8.5 % koko oppilasmäärästä. Tehostetussa tuessa oli 733 oppilasta, joka on 14.3 % koko oppilasmäärästä. Vuoden lopussa erityisessä tuessa oli 459 oppilasta

ja tehostetussa tuessa 740 oppilasta. Vuositasolla tuen piirissä olevien oppilaiden määrässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta, mutta lievää kasvua edelleen. Vuoden 2020 aikana tehtiin 306 erityiseen tukeen liittyvää päätöstä.

Lukuvuoden 2019-2020 koulutuskalenteria toteutettiin suunnitelman mukaan yhdessä Mäntsälän kunnan kanssa koulujen sulkuun saakka. Syksyn 2020 osalta koulutuskalenteri oli suppeampi, koska kouluille halutaan antaa työrauha koronatilanteen hoitamista varten. Koulutusta toteutetaan pääosin tutoropettajien kautta koulujen tilausten perusteella.

Asuntomessujen aikaan suunniteltu kansainvälinen seminaari peruutetaan elokuulta. Tuusulan, Mäntsälän ja Pornaisten suunnittelema Veso2020 –tapahtuma siirrettiin vuodelle eteenpäin.

Lukuvuonna 2019-2020 koulujen kerhotoiminnassa on ollut mukana 16 seura- tai järjestökumppania. Koronatilanne perui kerhot maaliskuun puolesta välistä alkaen. Lukuvuodelle 2020-21 saatiin mukaan 17 yhteiskumppania. Koulujen kerhotoiminta on ollut keskeytettynä sekä keväällä 2020 että kuukauden verran syksyllä 2020, joten avustuksen käyttö ei edennyt suunnitellusti.

Etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen käyttämisen pilotointi pahimmin sisäilmaoireista kärsivien oppilaiden tukemiseksi jatkui ja toiminta siirrettiin lukuvuodeksi 2020-21 Riihikallion koulun väistötiloihin.

Leasing –rahoituksen tarve kasvoi mm. väistötilojen vuoksi ja AV-kalustuksien hankintatavan takia. Vanhojen omiksi hankittujen laitteiden rikkoonnutta tai vanhennuttua tilalle hankittava AV-laite on aina leasing-sopimuksella hankittu laite, joka ei aiemmin ole näkynyt leasing-rahoituksessa.

Lukiossa jatkettiin alkuvuonna uuden opetussuunnitelman laadintaa syksyllä 2019 annettujen valtakunnallisten LOPS-perusteiden pohjalta. Vuoden loppuun mennessä ensimmäinen luonnos oli valmiina.

Poikkeusolot keskeyttivät lähiopetuksen lukiossa keväällä. Etäopetukseen siirryttiin nopeasti 4. jakson lopulla ja jatkui lukuvuoden loppuun. Syksyllä aloitettiin lähiopetuksena, mutta lukukauden kuluessa siirryttiin ensin lokakuussa osittaiseen etäopetukseen, jossa vuosiluokittain ollaan viikko kerrallaan etäopetuksessa ja lopulta joulukuussa menttiin kokonaan etäopetukseen.

Yhteishaussa Tuusulan lukioon haki ensisijaisena valintanaan 180 opiskelijaa, joista Hyrylään haki 98, Jokelaan 26, Jokelan ratsastuslinjalle 10 ja Kellokoskelle 46. Lukuvuoden aloitti Hyrylässä 114, Jokelassa 63 ja Kellokoskella 56 opiskelijaa.

Monion toteutussuunnittelua jatkettiin, käyttäjät täydensivät tilaluetteloiden varusteet ja suunnitteluun vaikuttavat kiintokalusteet jatkosuunnittelua varten.

Hankkeista Laajennetut oppimisympäristöt (opiskelijoiden tiimitoiminnan suunnittelua) ja Erasmus+ (opettajien koulutusta) päättyivät. Sen sijaan Liikkuva lukio (opiskelijoiden aktiivisuutta lisäävä), Itämeriprojekti (luonnontiedettä ja taidetta yhdistävä) ja Rohkeat kokeilut ja toimivat käytännöt (LOPS:n jalkauttamista) - hankkeet jatkuvat.

Opiston ensimmäinen kevätkausi uusilla nimillä, Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu, keskeytyi kevätkaudella lähiopetuksen osalta 18.3, kun opetustilat määrättiin suljetuiksi. Muutamassa päivässä perustettiin etäopetuksen vaatimat rakenteet ja alettiin muokata opetussisältöjä etäopetuksen vaatimaan muotoon.

Opiston tuntiopettajat ovat kuluneen vuoden aikana perehtyneet etäopetuksen käytäntöihin oman opetusalan kannalta. Opiston käyttöön on avattu opistolle maksuton Microsoft Teams –hankemisto (tenanti), jonka kautta voidaan tarvittaessa ottaa mukaan etäopetukseen Opiston kaikki opiskelijat.

Tuusulan Opiston ja naapuriopistojen hankeyhteistyö on tiivistynyt entisestään. Kuluneena

vuonna jatkuivat Digistä mua! Ja Hae mut! sekä DigipeDa -hankkeet, joissa tuusulalaisia perehdytettiin käytännön digitaalisiin arkipäivän toimintaympäristöissä ja kehitettiin digitalisaatiota opetuksen voimavarana, mm opetuslustoina, kuitenkin opetuksen yhteisöllisyys säilyttäen. Uutena hankkeena alkoi osaamisperusteisuuden ja arviointiin perehdyttävä Osaa ja Opi –hanke.

Kuvataidekoululla annettavaa tuntiopetusta vakiinaistettiin päätoimiseksi opettajan viroiksi elokuun alusta. Uusista viroista toisen erityisenä painoalana on varhaisiän taidekasvatus ja toisen syventävien opintojen taidepedagogiikka. Elokuussa Kuvataidekoulun päättötodistuksen sai 7 oppilasta kiitettävien tai erinomaisien arvosanojen.

Monio-rakennuksen suunnittelu on edennyt kohti toteutusta. Hanke on tiivistänyt ja monimuotoistanut Opiston yhteistyötä lukion ja paikallisten taitteen perusopetuksen oppilaitosten kanssa etenkin yhteisten tilojen suunnittelun myötä.

Kasvun ja oppimisen tuen yksikön sisäisiä rakenteita, eri ammattikuntien ja Keusoten välistä yhteistyötä on vahvistettu.

Opiskeluhuollon henkilöstön ja perheohjaajien osallisuutta koulujen yhteisöllisessä oppilashuollossa on kehitetty edelleen ja kouluissa on kuluneen vuoden aikana tehty yhteisesti sovittuja toimintamalleja esim. poissaoloihin puuttumiseen. Oppilashuoltotyön kehittämisessä on hyödynnetty kouluterveyskyselyn tuloksia niin yksikön sisällä kuin koulutasolla. Oppilashuollossa on otettu käyttöön IPC- menetelmäohjaus lievästi masentuneiden nuorten ohjauksessa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Aloittavan ikäluokan oppilaiden määrä pysyy kuluvan lukuvuoden tasolla tai alenee tulevaisuudessa. Tämä vaikuttaa koko oppilasmäärään alenevasti. Yläkoulujen oppilasmäärä säilyy vielä 3 seuraavaa vuotta nykyisellä tasolla.

Oppilaiden, joiden äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi, prosentuaalinen osuus koko kunnan oppilasmäärästä kasvaa todennäköisesti jatkossa.

Rakennushankkeiden työryhmien tuomat sijaiskustannukset tulevat kasvamaan merkittävästi normaalista. Tämä yhdistettynä vuoden 2021 talousarvion 50% sijaismäärärahan leikkaukseen jotta todennäköisesti sijaismäärärahojen ylittymiseen tulevana vuonna.

Leasing-kustannusten määrä kasvaa, koska aikaisemmin kunnalle omaksi ostettujen it-laitteiden hajotessa uudet otetaan leasing-sopimuksella. Oppilaiden laitekannan muutos 1:1 määrään vuosiluokilla 6-9 nostaa myös osaltaan leasing-kustannuksia seuraavina vuosina.

Olellaiset määrärahan ylitykset/alitukset

Valmistavan opetuksen ryhmän perustaminen Jo-
kelassa toi lisäkustannuksia 20 000 €.

AV-kalustusta oli uusittava kouluissa dokumenttikameroiden ja videoprojektoreiden osalta, koska nykyiset tietokoneet eivät ole yhteensopivia. Vuositasolla kustannusvaikutus oli 25 000 € ja vuodelle 2020 lisäresursoinnin tarve oli 12 500 €.

Henkilösivukulut toteutuivat n. 380 000 euroa talousarvioita pienempinä ja henkilöstökorvauksia kertyi n. 150 000 euroa talousarviota enemmän.

Koronan vaikutuksesta maksutuotot jäivät n. 100 000 euroa alle budjetoidun, mutta myyntituottoja kertyi n. 190 000 euroa yli budjetoidun.

Kehittämishankkeisiin ja koronasta aiheutuviin kustannuksiin saatuja valtion erityisavustuksia toteutui n. 0,9 milj. euroa.

KULTTUURI

Palvelualue

Vastuhenkilö: Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2020	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2019	Muutos- % 2019/2020
Toimintatuotot	288	0	288	256	89,0	89,0	32	302	-15,3
Toimintakulut	-3 880	11	-3 869	-3 718	95,8	96,1	-151	-3 673	1,2
Toimintakate	-3 592	11	-3 581	-3 462	96,4	96,7	-119	-3 372	2,7

TOIMINNAN KUVAUS

Kulttuuripalvelut tuottaa ja kehittää kirjasto-, kulttuuri- ja museopalveluita. Kulttuuripalvelut tukevat omaehtoisen toiminnan kehittämistä ja yhteisöllisyyden rakentamista laadukkaiden palveluiden ja asukkaiden kanssa tehtävän yhteistyön avulla.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on

- tuottaa ja auttaa järjestämään helposti saavutettavia, elämänlaatua parantavia kulttuuripalveluita
- luoda kattavia ja monipuolisia kulttuuripalveluita osin lähipalveluina
- vaikuttaa asukkaiden hyvinvointiin ennaltaehkäisevän toiminnan kautta
- koordinoita ja syventää yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa
- vaalia ja hyödyntää kulttuuriperinnettä ja vahvistaa kulttuurikunnan imagoa
- tarjota pääsyn tietoon, aineistoihin ja kulttuurisäilytöihin
- edistää kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen säilymistä tuleville sukupolville
- edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua sekä kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin ja taiteeseen
- vahvistaa tuusulalaisten hyvinvointia, terveyttä, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Vuosi alkoi kulttuuripalveluissa suurin odotuksin. Edessä oli Tuusulan asuntomessut ja laaja yhteistyö sekä kunnan sisällä että Tuusulanjärven museoiden kanssa onnistuneen messutapahtuman aikaansaamiseksi. Maaliskuussa alkanut koronaepidemia muutti suunnitelmia ja vaikutti kulttuuripalveluihin laajalti. Kirjastot ja museot suljettiin maa-

liskuun puolivälissä ja kulttuuritapahtumat peruttiin toukokuun loppuun asti. Kirjastot avautuivat 8.5. rajoitetuin palveluin. Kesäkuun alusta sekä kirjastot että museot avautuivat yleisölle harkituin turvajärjestelyin. Tapahtumatuotantoa tehtiin verkkoon juhannukseen asti, jonka jälkeen käynnistyivät ulkotapahtumat eri puolilla Tuusulaa. Uusi sulku alkoi 28.11. Kirjasto pystyi palvelemaan rajoitetusti, mutta museot olivat kiinni loppuvuoden.

Koronaepidemia osoitti sen, että kulttuuripalveluille on tarvetta. Kirjaston, yleisen kulttuuritoiminnan ja museoiden palveluja ja tapahtumia kysyttiin ja kyseltiin. Palveluja pyrittiin tarjoamaan digitaalisesti mahdollisuuksien mukaan. Tapahtumia ja toimintoja siirrettiin sähköiseen muotoon ja työtehtävissä otettiin iso digiloikka.

Museoissa henkilökunnan työ jatkui lähes normaalisti etäyhteyksin kotoa käsin. Kokoelmatyötä, tiedottamista, näyttelysuunnittelua, yleisötyötä ja asiakaspalvelua hoidettiin normaaliin tapaan. Kulttuuripalvelut jatkoi kesän ja syksyn tapahtumien suunnittelua ja muutti palvelujaan digitaaliseen muotoon. Kirjasto lisäsi e-palvelujen määrää ja teki siihen liittyviä lisähankintoja mm. kaksinkertaistamalla sähköisten kirjojen hankintamäärärahalla. Sähköiset palvelut kuten verkkokirjasto ja e-palvelut pysyivät myös sulkuaikana käytössä. Kulttuuritapahtumia siirrettiin verkkotuotannoksi, samoin kulttuurikasvatus-suunnitelman mukaista toimintaa sekä museon opetus-, näyttely- ja tapahtumatoimintaa.

Museoiden kävijämäärä oli poikkeusvuodeksi hyvä ja esimerkiksi Aleksis Kiven kuolinmökki teki kaikkien aikojen kävijäennätyksen. Kirjaston lainaus- ja kävijämäärä laski odotetusti, mutta pysyi silti

aiempien vuosien tasolla. Uutta yleisöä tavoitettiin digitaalisten palvelujen kautta ja esimerkiksi e-lehtien käyttö kasvoi 370 % ja Virtuaali-Tuusula -verkkosivuston käyttö 50 %.

Kulttuuripalveluiden tulosalueen henkilökuntaa osallistui poikkeusajan synnyttämien uusien tehtävien hoitoon. Henkilökuntaa oli mukana ikäihmisten soittoringissä sekä vastaamassa palvelunumeroon, lisäksi kirjaston henkilökuntaa osallistui arkistointitehtäviin sekä yritystukihakemuksien käsittelyyn. Elokuussa kirjastoissa käynnistettiin maskien jakelu heikommassa asemassa oleville kuntalaisille.

Kuluvan vuoden investoinneista on edistetty Kellokosken kirjaston ja nuorisopalveluiden tila- ja toimintamuutoksia. Kirjaston pajatoiminnan laitehankinnat tehtiin ja toiminnan käynnistäminen odottaa koronarajoitusten purkua. Halosenniemien parkkipaikan laajennus eteni maanvuokraus- ja sopimusten solmimisella. Kesällä käytössä oli väliaikainen parkkipaikka, joka osoitti tarpeellisuutensa heinäkuun yleisöryntäyksessä. Halosenniemien puutarhan kunnostus alkoi 1990-luvulla tehdyn puutarhasuunnitelman päivityksellä.

Kulttuuritapahtumia ennätettiin järjestää alkuvuonna eripuolilla kuntaa. Arkeologian teemavuosi Tuusulan museossa aloitettiin suurta suosiota saaneella yleisötapahtumalla. Kirjaston alkuvuoden suosituin tapahtuma oli Harry Potter Book Night. Rykmentinpuiston kinon esitykset olivat tammikuussa hyvin suosittuja ja osa niistä jopa loppuunvarattuja. Monia tapahtumia jouduttiin myös perumaan, esimerkiksi Skidiviikon tapahtumat peruuntuivat kokonaan. Tapahtumia siirrettiin verkkoon mahdollisuuksien mukaan ja ne saivat hyvin katsojia. Kirjaston henkilökunta oli mukana toteuttamassa virtuaalisia nuorisopalveluita Discord-alustalla.

Toukokuussa toteutettiin kolmen kulttuuriesityksen sarja verkkotuotantona. Esitykset kuvattiin Rantatien museoissa ja ne keräsivät kevään ja kesän aikana yli 10 000 näyttökertaa. Tuusula-viikot järjestettiin Asuntomessu-vuonna kaksiviikkoisena tapahtumana 20.7.–2.8. Tapahtumia tuottivat pai-

kalliset toimijat sekä kunnan palveluyksiköt. Kulttuurisen vanhustyön hankkeen puitteissa toteutettiin palvelukotikiertue yhdessä Meidän Festivaali-tapahtuman kanssa. Tuusula-päivää juhliittiin julkaisemalla *Mun Tuusula* -laulu. Se toteutettiin alkuperäisen kuorokonsertin sijaan videotuotantona. *Mun Tuusula* -projekti on osa Kulttuuria kaikille -rahaston saavutettavuushanketta.

Valoa, enemmän valoa -tapahtuma järjestettiin ensimmäistä kertaa 24.10.–8.11. Esillä oli Kari Kolan Syksy-valoinstallaatiossa Taidekasarmilla ja Alexander Reichsteinin Metamorphosis-valoteos Kotorannanpuistossa. Tapahtumaa suunniteltaisiin otettiin huomioon myös vanhuksien ja valoa vietinheidän palvelujensa ääreen valaisemalla Riihikallion palvelukeskuksen, Kellokosken Ruukinpuiston ja Jokelan Notkopuiston puita. Lisäksi muita valaistuja kohteita kunnassa olivat mm. Klaavolan pihapuut, Auringonsilta-teos sekä Viertolan Sonni-teos Fjällbon puistossa. Kotorannanpuistossa oli heijastinpuu, josta kuntalaiset saivat ottaa heijastimia itselleen.

Rykmentinpuiston taideohjelman mukaiset taide-tilaukset installoitiin Rykmentinpuistotien varteen ja Puustellinmetsän puistoon kesän mittaan ennen elokuussa toteutuneita Asuntomessuja. Esillä on yhdeksän taideteosta neljältä eri taiteilijalta: Pekka Jylhältä, Michael Johanssonilta, Kaisu Koivistoilta ja Lars-Gunnar Nordströmiltä. Tykkimiehenraitin taidekilpailutuksessa toteuttajaksi valittiin Satu-Minna Suorajärvi ehdotuksellaan Pasuuna. Varuskunnanaukiolle tilattiin muistomerkki Maija Kovarilta, jonka julkistus on 2021.

Hyrylän keskustan taideohjelman ohjauksen järjestäminen hyväksyttiin loppuvuodesta. Sen ohjaus liitettiin Rykmentinpuiston taiteen ohjausryhmään ja siitä käytetään jatkossa nimeä Tuusulan taideohjelmien ohjausryhmä, jonka jäsenenä toimivat nykyiset Rykmentinpuiston taiteen ohjausryhmän jäsenet.

Kulttuurikasvatussuunnitelma Kultsua toteutettiin ja valtaosa kevään ohjelmista muutettiin virtuaaliseen muotoon. Webinaari Luminaarin osallistui helmi-maaliskuussa 310 lasta. Varhaiskasvatuksen

kulttuurikasvatussuunnitelmaa Taika Kultsua alettiin toteuttaa varhaiskasvatyüksiköissä. Noin 330 Tuusulassa toimivaa varhaiskasvattajaa ohjattiin ohjelman käyttöönottoon alkuvuonna. Sanataidekoulutukset varhaiskasvattajille ennätettiin toteuttaa ennen koronaepidemiaa, mutta ohjelma varhaiskasvatyüksiköissä jatkuu myöhemmin. Koulujen alkaessa elokuussa Kultsua toteutettiin pääsääntöisesti normaalisti, mutta rajoitusten kiristyessä siirryttiin virtuaalisiin vierailuihin ja tapahtumiin. Kotiseuturetket pystyttiin toteuttamaan syksyn aikana ohjelmaa hiukan muokkaamalla. Kouluille tuotettiin videoita ja erilaisia materiaalipaketteja etäopetuksen tueksi.

Tuusulalaisten mahdollisuutta tehdä ja kokea kulttuuria ja taidetta tuettiin jakamalla avustuksia kulttuuri- ja taidetoimintaan. Tukea myönnettiin 58 kohteeseen yhteensä 145 000 euroa. Avustustensaajat olivat vaikeuksissa tapahtumien toteuttamisessa ja avustusten siirtoanomuksia vuodelle 2021 tuli runsaasti. Uusia matalan kynnyksen toiminnan avustuksia jaettiin neljä kappaletta.

Tuusula, Kerava ja Järvenpää tilasivat yhteisesti ylikunnallisen museoselvityksen, joka keskittyi yhteiseen kokoelmatilakysymykseen sekä markkinointiyhteistyöhön. Tuusulan museo yhdessä Järvenpään taidemuseon kanssa sai Opetus- ja kulttuuriministeriöltä apurahaa Kulttuurimatkailun kehittämishankkeeseen, ja tähän projektiin liittyi Kerava omalla rahoitusosuudella. Joulukuussa hankkeessa aloitti projektikoordinaattori.

Elokuussa käynnistyi Eino ja Leino -hanke, jonka kirjasto toteuttaa hankerahalla yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen kanssa. Hankkeeseen on palkattu lukukoordinaattori, jonka tehtävänä on edistää pienten lasten lukutaitoa. Kirjaston kotiseutukokoelma -rahaston myötä aloitettiin kotiseutukokoelmaprojekti, joka tuo kokoelman kuntalaisten käytettäväksi. Amerin Kulttuurisäätiö tuki Tuusulan taidemuseoon sijoitetun kokoelmansa konservointia 8000 eurolla.

Tuusulan museo sai museoiden valtiosuuteen liittyvästä henkilötyövuosia täydentävästä päätöksestä 0,5 henkilötyövuotta lisää jo vuodelle 2020.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kulttuuripalveluille on kysyntää ja toimivat palvelut vaikuttavat myönteisesti kuntalaisten hyvinvointiin. Ylikunnallinen yhteistyö luo synergiaa ja lisää alueen kulttuuripalveluiden markkinointimahdollisuuksia.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Kunnostetut toimitilat lisäävät viihtyisyyttä ja parantavat toimintamahdollisuuksia.

Tuotantotuet:

TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
100 980	99 480	170 000	120 000	125 300	145 000

VAPAA-AIKA

Palvelualue

Vastuhenkilö: Vapaa-aikapalveluiden päällikkö Risto Kanerva

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2020	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2019	Muutos- % 2019/2020
Toimintatuotot	1 107	0	1 107	697	63,0	63,0	409	943	-26,1
Toimintakulut	-5 013	9	-5 004	-4 937	98,5	98,7	-68	-4 914	0,5
Toimintakate	-3 907	9	-3898	-4 240	108,5	108,8	342	-3 971	6,8

TOIMINNAN KUVAUS

Tuusulan kunnan vapaa-aikapalveluiden tehtävä on järjestää, kehittää ja ylläpitää liikunnan, ulkoilun ja alueellisen nuorisotyön olosuhteita ja toimintaa yhdessä kuntalaisten ja paikallisten yhteisöjen kanssa sekä kuntayhteistyötä tehden.

Olennaiset tapahtumat palvelualueella 2020

- Alueellinen nuorisotyö järjesti alkuvuonna runsaasti tapahtumia ja retkiä, maaliskuussa nuorisotoiminta siirtyi taloista verkkoon. Toimintaa jatkettiin syyskuusta joulukuun alkuun asti viranomaisohjeistuksilla ja tilakohtaisin kävijärajoituksin, talotoiminta siirtyi marraskuun lopussa takaisin verkkoon
- Verkkonuorisotyössä hyödynnettiin laajalti eri verkkopohjaisia menetelmiä, mm. verkkopelitoimintaa ja osallistamisen keinoja erilaisten kyselyiden ja kilpailujen muodossa
- Nuorisotalojen ollessa kiinni, nuoriso-ohjaajat jalkautuivat viikoittain Tuusulassa kohtaamassa nuoria, keskustelemassa ohjeistuksista, mainostamassa verkkonuorisotyötä ja kartoittamassa mahdollisia kokoontumispaikkoja. Jalkautumisessa tehtiin tiedonjaollista yhteistyötä lähikuntien nuorisotyöntekijöiden ja viranomaisten kanssa
- Syyskuusta alkaen Lahelan, Riihikallion, Jokelan ja Kellokosken nuorisotilat olivat avoinna keskiviikosta sunnuntaihin; ohjaajilla oli käytössä kasvomaskit ja nuorilla kasvomaskisuositus
- Nuorisotaloilla panostettiin turvaväleihin ja hygieniaohjeistuksiin ohjeiden mukaisesti mm. desinfioimalla välineet kahdesti illassa

- Ohjaajat osallistuivat 4H:n Ajokortti työelämään-ohjaajakoulutukseen; ohjaajat osallistuvat keväällä 2021 koulutuksen toteuttamiseen Tuusulan 9-luokkalaisille yhdessä 4H:n kanssa
- Osallistuvan budjetoinnin projekti "Nuorisotilojen pelivälineiden uusiminen + pelitapahtuma" toteutettiin vuoden 2020 aikana; talojen välinen NHL- ja biljarditurnaus ja taloittain uusien välineiden hankinta, mm. PS5-konsolien tilaus
- Ankkuri-toiminta käynnistettiin yhdessä poliisin ja sosiaalitoimen kanssa
- Ensilumen latu urheilukeskuksessa oli yksi pääkaupunkiseudun parhaiten kunnossapidetyistä hiihtoladuista. Latu syntyi Tuusulan Voima-Veikkojen, vapaa-aikapalveluiden ja katu- ja kunnossapitoyksikön sujuvan yhteistyön avulla. Tuusulan kunta on panostanut kiitettävästi kalustoon ja ylläpidon resursseihin
- Liikuntapaikkahankkeiden suunnittelua jatkettiin BMX-radon, monitoimihallihankkeen, urheilukeskuksen alikulkutunneleiden ja kuntoportaiden osalta
- Alikulkutunneleiden ja kuntoportaiden sekä kuntovälineiden rakennusurakka aloitettiin syyskuussa, viimeiset työt valmistuvat toukokuussa 2021. Hanke sisältää katkeamattoman kevyen liikenteen ja ulkoilureittien rakenteet Patterinmäen alueella
- Sarvikallion kehittämissuunnitelman jatko-toimenpiteitä toteutettiin syksyllä ja loppuvuoden aikana. Alueelle valmistui lisää palveluita, P-paikkoja, tulipaikka, polkureittejä, opasteita ja wc. Portaat rannasta näköalapaikalle rakennettiin kokonaisuudessaan yhdeksi rakenteeksi. Polkureittien viimeistelyä ei ehditty saamaan valmiiksi ennen talven tuloa, työt valmistuvat keväällä 2021

- Liikuntapaikkojen henkilöstö toteutti yhdessä laadittua työohjelmaa alueiden kunnostukseen ja pienempiin rakennushankkeisiin. Toimintatapa on mahdollistanut sujuvasti toteutettavia pienempiä hankkeita, mikäli osa hankkeista viivästyy
- Kunnan jäähallin rataputkiston ja laatan sekä kaukalon korjausremontti saatiin valmiiksi elokuussa. Hanke onnistui suunnitellusti, se dokumentoitiin ja kuvattiin yksityiskohtaisesti. Video on nähtävillä vapaa-aikapalveluiden facebook-sivuilla
- Pappilan venepaikka-alue valmistui Tuusulanjärvellä, venepaikalle toteutettiin myös veneenlaskupaikka
- Jokelan lammen uusittu uimapaikka otettiin käyttöön kesäkuun alussa, se saavutti heti suuren suosion
- Ristikiven alueelle laadittiin puistosuunnitelma, frisbeegolfradan muutostyöt toteutettiin loppuvuodesta osana puistosuunnitelman tavoitteita. Alueella suoritettiin myös metsänhoidollisia toimenpiteitä
- Maauimalan ja uimahallin kehittämisen tarveselvitys valmistui kesäkuussa. Syksyllä laadittiin jatkotyönä vaihtoehtomallit uimahalliympäristön kehittämiseksi
- Uimahallin suunnitellut kesähuoltotoimenpiteet tehtiin koronasulun aikana. Uimahalli avattiin taas yleisölle 1.6. alkaen ja se pidettiin avoinna koko kesän
- Liikkumis- ja elintapaneuvontaa ja palveluketjua kehitetään uimahalli- ja terveysliikuntapalveluissa, AVI:n hankerahalla palkattiin hyvinvointivalmentaja. Neuvontapalvelu on osa laajaa Keusoten, kunnan ja paikallisten yhdistysten välistä yhteistyötä
- Ylikunnallisiin uimahallituotteisiin lisättiin erityisryhmien 10 x sarjaranneke
- Palvelualueen nuorisotyöntekijät ja liikunnanohjaajat tuottivat paljon erilaista kuva- ja videomateriaalia sosiaaliseen mediaan koronan aikana
- Lautakunta jakoi yhdistyksille ja yhteisöille uusien jakoperusteiden mukaiset toiminta-avustukset. Uusia avustusmuotoja olivat lisäksi matalan kynnyksen toiminnan avustus ja matka- ja edustusavustus

Olellaiset määrärahan ylitykset/ali-tukset

Uimahallin ja jäähallin kävijämäärät putosivat koronasulun vuoksi, mikä laski toimintatuottojen kertymää merkittävästi. Toimintakulut ylittyivät, kun alueellisen nuorisotyön toimintatunnit kasvoivat kevätkaudella. Toimintamenoja kasvattivat jonkin verran myös koronan vuoksi lisätty nuorisotyöntekijöiden jalkautumistoiminta kuntakeskuksissa. Kokonaisuutena toimintamenoit jäivät kuitenkin n. 70 000 euroa alle talousarvion.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vihreä asuinympäristö kannustaa liikkumaan. Edellytykset virkistysalueiden ja reittien kehittämiseksi heikkenevät ja asia tulee tiedostaa kuntajohdossa. Kyse ei ole vain kaupunkikuvasta vaan kuntalaisten terveydestä. Urheilukeskuksen kokonaisuuden johtamista, vaa-raamoja ja alueen asiakaspalvelua kehitetään. Muutokset vievät aikaa. Tavoitteena on johtaa ja kehittää urheilukeskusta yhdeksi pääkaupunkiseudun monipuolisimmista vapaa-ajan ja liikunnan harrastamisen alueista. Maauimalahanke edellyttää kaavamuutosta, kaava ei tue tällä hetkellä uimahallin tarpeita, jotka kuvataan tehdyssä tarveselvityksessä ja vaihtoehtoisissa kehittämisluonnoksissa. Uimahallille laaditaan vuonna 2021 perusteellinen kuntokartoitus ja PTS. Allastekniikan ja uimahallin kiinteistön ylläpidon yhdistämisen edellytykset selvitetään Järvenpään ja Keravan kanssa valtuustokauden aikana. Tekojää ei korvaa luonnonjäitä eikä painvastoin. Suuri tekojää on myös matkailun ja vetovoiman hanke ja mikäli edistetään, tulee pohtia sijaintia, kustannuksia (P-alueiden tarve tms.) ja mahdollista käyttöönottovuotta. Ensimmäinen yhdessä rahoitettava liikuntapaikka rakennetaan Keski-Uudellemaalle, kuntayhteistyönä. Laajempaa ylikunnallista tarkastelua lisätään nuorisotyön esimerkin ja Keski-Uudenmaan alueen yhteistyön mukaisesti. Nuorisotilan palveluverkko ja tilan suunnittelu kauppakeskukseen tulee ajankohtaiseksi. Kokoai-kaisten työntekijöiden lisääminen nuorisotyössä vahvistaa ikäluokkien parempaa tuntemusta ja edistää koulunuorisotyön toteutumista. Esitykset tilatarpeesta myös tehokkaan yhteiskäytön osalta (mm. varhaiskasvatus) ja henkilöstösuunnitelmasta päivitetään vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä. Kulttuurikasvatus laajenee, nuorten harrastamisen kulttuurin esiin tuominen on tärkeää. Paikallista

identiteettiä vahvistetaan osana toisen asteen op-
pivelvollisuuden laajentamista ja uusia sisäisiä yh-
teistyömuotoja. Osallisuuden, kulttuurin ja nuori-
sotyön yhteistyötä tiivistetään.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Investoinnit ovat lisänneet merkittävästi alueen
vetovoimaa mm. Tuusulanjärvellä. Liikuntapaikko-
jen suunnittelussa ja kehittämisessä vaikuttavat

palveluverkon linjaukset ja urheilukeskusten odo-
tetaan tuottavan jatkossa entistä enemmän palve-
luita opetuksen ja varhaiskasvatuksen tarpeisiin.
Alueelliset työohjelmat ovat parantaneet pienem-
pien investointien ja kehittämishankkeiden toteu-
tumista.